

DOMOVINA

Uredništvo

je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolito frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak ponedeljek, sredo in petek ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vrn. Naložnina se pošilja upravništvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate

se plačuje od vsake pet- vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Izvrševalne naredbe k novim predpisom o zrelostnem izpitu.

Prve novice o preosnovi zastarelega sistema zrelostnih izpitov so prijetno iznenadile marsikaterega dijaka, kateremu je še prestopiti zadnji težavnejši prag življenja, zrelostni izpit. Pred nekaj dnevi so bile objavljene izvršilne naredbe, ki bodo pa marsikoga — neprijetno iznenadile.

Pred vsem se odlikujeje novi predpisi po poostrenju pismenega zrelostnega izpita. Glede tega vsebujejo izvršilne naredbe sledeče: Pismen zrelostni izpit se naj vrši tri tedne pred ustmenim (torej junija ne maja kakor je bilo doslej v navadi). Pri pismeni maturi ne sme več kakor 20—25 kandidatov sedeti v jedni sobi, katera se sme le v najnujnejših slučajih zapustiti. Ravnateljstvo, oziroma profesorski zbor lahko še odredi druga „varnostna“ sredstva. Ako poskuša kdo „goljufati“ bodisi s pomočjo sosedove naloge ali s pomočjo „prepovedanih pripomočkov“ (torej slovarjev, zapiskov itd.), se ga takoj odpravi iz sobe; po okolščinah mera sam ponoviti isto nalogo ali pa vse naloge zrelostnega izpita. Ako je „greh“ hujši, se ga za tekoči termin izključi, in ako ga ponovi, je lahko izključen od mature vobče.

O zrelostnem izpitu iz materinščine, oziroma pri nas tudi iz blažene nemščine se bo gledalo, da pozna kandidat novejša pesniška dela in pesnike same, vendar pa se ne bo strogo oziralo na mehanično priučene življenjepisne podatke, z letnicami, kronološki red posameznih del itd. Iz srednjevisokonemščine odnosno staroslovenščine se ne bo več skušalo. Skušnja se bo vršila v obliki prostega kolokvija na podlagi kakega mesta iz pesnikovih poezij ali prozajičnih spisov. Ogibati pa se je vseh kritičnih opazk o pesniških delih, ki so zrastle na „lastnem zeljniku“.

Iluzorična je odredba, da se formalno ne skuša iz fizike, ker se med izpitom iz matematike lahko dajejo tudi fizikalne naloge, posebno (kakor tudi matematične) iz praktičnega življenja.

K ustmenemu izpitu imajo pristop stariši, nadalje oni činitelji, ki so vzdrževalci ali dobrotniki zavoda, vsi abiturijentje; pouk v ostalih razredih preneha le tedaj, ako se vsi profesorji udeležujejo zrelostnega izpita. „Odpustilo“ se bo abiturijente po možnosti slovesno ob pričujočnosti cele izpraševalne komisije.

Popolnoma nova je odredba, da imajo oni kandidati, kateri nočejo osme šole ponavljati, pri ponovni izjavi za zrelostni izpit prinesiti policijsko spričevalo o dobrem vedenju.

Prošenj za 2. ponovitev mature pa ne bo treba vpošiljati nančnemu ministru, temveč bo odločal že o tem deželni šolski svet. Zrelostni izpit se bo mogel le dvakrat ponoviti. Spričeval ne bo več podpisoval celi profesorski zbor, temveč le predsednik izpraševalne komisije, ravnatelj in razrednik.

Zrelostni izpiti s temi predpisi torej ne bodo znatno olajšani. Zlasti neprijetna bo dijakom — človek bi ne verjel — opustitev matematične naloge. Ta je le poprej pomagala marsikateremu, da ni vsled ustmenega slabega uspeha „zletel“. Dijaki se teh-le predpisov pač ne bodo veselili.

Po deželnozborskih volitvah na Goriškem.

Baš dobojevani volilni boj za deželni zbor goriški je jedna najsvetlejših točk v slovenskega naroda politični zgodovini zadnjih let. Klerikalna reakcija, ki se tako oblastno šopiri po Kranjskem in Koroškem in po nekod tudi na Slovenskem Štajerskem, je mislila, da bo tudi slovensko Goriško dobila v svojo pest. Računala je tem sigurnejše na zmago, ker se je volilo to pot že po novem, s klerikalno pomočjo sklenjenim ter Slovincem skrajno krivičnem novem volilnem redu. Novi volilni red je Slovincem na Goriškem zato tako krivičen, ker daje slovenski večini 14 in italijanski manjšini 15 deželnozborskih mandatov. Klerikalci so pomagali uzakoniti to vnebovpijočo krivico v prepričanju, da jim ta volilni red izroči od vseh 14 slovenskih mandatov nič manj kot 13 ali v najslabšem slučaju 10, t. j. 3 iz splošne kurije in vseh 7 slovenskih kmetijskih mandatov, dočim so menili, da ostane naprednjakom 1 siguren mandat slovenskih trgov in 3 nesigurni veleposestva. Računali so nadalje, da bo 10 slovenskih in 6 italijanskih klerikalcev imelo po tem volilnem redu za vse slučaje in za večne čase v deželnem zboru sigurno večino, proti kateri bi bili slovenski naprednjaki in italijanski liberalci popolnoma onemogli.

Sprejemši Pajerjev volilni red so slovenski klerikalci sicer občutljivo oškodovali slovensko stvar, mislili so pa, da so s to narodu prizadeto krivico in sramoto svoji stranki zasigurali vladu za večno. A v tem so se bridko zmotili, kakor so baš dovršene volitve pokazale.

Goriški Slovenci niso smeli z mirnim srcem vtakniti ponižanja in sramote, katero jim je zadal novi volilni red. Uprli so se proti tej krivici in prvi, ki so čutili jezo ogorčenega in drzno žaljenega slovenskega ljudstva, so bili slovenski klerikalci, s katerih pomočjo je ta krivica in ta žalitev zakon postala. Vnel se je ognjevit boj, kakeršnih je še malo videla slovenska

zemlja. Klerikalci, kateri so si menili s pomočjo izdajskega volilnega reda podjarmiti celo slovensko Goriško, se vračajo na glavo poraženi, smrtno ranjeni iz volilnega boja. V deželni zbor sicer pride pet slovenskih klerikalcev, toda eden teh (prof. Berbuč) je bil izvoljen v ožji volitvi s 3 glasovi večine ter je dobil pri ožji volitvi 14 glasov manj nego pri prvi volitvi! (Pri prvi volitvi je dobil namreč kler. Berbuč 1150, napred. Obljubek 1107; pri ožji volitvi kler. Berbuč 1136, napred. Obljubek 1100 glasov.)

Dva klerikalca Klančič in Zega sta bila izvoljena z 39 glasovi večine, katere sta dobila v furlanski občini Ločnik. Priznavamo, da je med temi 39 glasovi lahko nekoliko slovenskih glasov, kajti v Ločniku je še nekoliko Slovincov, toda od teh 39 ločniških glasov jih je vsaj 20 gotovo furlanskih. In tudi tu je dr. Gregorčiča in njegove generale zadela Nemesis. Dr. Gregorčič in njegovi verni so dr. Faiduttija pregnali iz slovenskega v laški tabor. V slovenskem taboru mu niso dovolili na površje, ker je zmožnejši nego vsi klerikalci skupaj. To svojo zmožnost je dokazal z gospodarsko in politično organizacijo furlanskih kmetijskih občin. Pa to ni bilo gospodi še dovolj, da so tega sposobnega moža pregnali v laški tabor, radi bi ga bili uničili tudi pozneje, ko si je že priboril vodstvo furlanskih kmetov in si pridobil kot politik in organizator ugled in spoštovanje v deželi. Skovali so neko obtožbo proti Faiduttiju, katera naj bi ga kot duhovnika pri škofu kompromitirala. Pa tudi to se menda ni sponeslo. In sedaj, pri letošnjih volitvah se vrmeta dva Gregorčičeva verna, torej cela polovica slovenske klerikalne čete v deželni zbor po milosti istega dr. Faiduttija, katerega so dr. Gregorčič in drugovi izintrigirali iz slovenskega v laški tabor in katerega bi bili tudi pozneje še radi kot duhovnika in prošta uničili ali vsaj oškodovali. Dr. Faidutti je pa veliku dušeno; odpustil je onim, ki so ga preganjali in zaničevali. In ko so prišli na beraško palico, jim v svoji veliku dušnosti ni odrekel miloščine, vrgel jim je par glasov ločniških Furlanov ter jim s tem rešil dva mandata ali celo polovico tako žalostno razbite klerikalne armade. Tako bodo jedli ti ubogi „furlanski“ izvoljenci kruh dr. Faiduttija, katerega so in katerega še vedno tako od srca sovražijo — in to peče in boli.

Volitve so pokazale, kaj naprednjakom še manjka, da si zavarujejo večino tudi za bodoče. Goriška okolica je oddala tri glasove več za klerikalce nego za naprednjake. Gospodarska organizacija goriške okolice je še zelo pomanjkljiva. V goriški okolici stoji kmetijstvo sploh že na višini vrtnar-

stva. Kdor bo znal združiti goriške okoliške kmete v zadrugo, katera bo v svoji roki združila trgovino z vrtnino in sadjem ter bo na ta način ovladala goriški vrtninski, zelenjarski in sadni trg, ta bo imel kmetstvo okolice goriške vedno na svoji strani. Kmetje mu bodo tem vernejši, ker bodo imeli od zadruge velike materijalne koristi. V Mirnem bi bilo treba organizirati čevljarje. To so sicer že klerikalci poskusili — pa se jim ni posrečilo. To so naloge, ki zelo presegajo njih duševne zmožnosti. — Tudi v gorah bi se dalo z gospodarskim delom mnogo doseči. Koliko premore dobro preiščena in dosledno izvedena gospodarska organizacija, vidijo lahko doma. Faidutti je organiziral furlanske kmete, kateri so bili še pred par leti izročeni na milost in nemilost laškimi veleposestnikom in meščanom. Faiduttijeva zadruga organizacija se je tako sijajno obnesla, da je te uboge po večini naravnost brezposelne ali proletarske furlanske kmete rešil iz krempljev laške veleposestniške in meščanske gospode. Zmaga Faiduttijevih krščanskih socialcev ali klerikalcev v laški splošni in kmetijski kuriji je zmaga Faiduttijeve zadruga organizacije nad gosposkim oderuštvom ter pomeni v socialnem in gospodarskem obziru korak naprej! Slovenci naj se torej nče tudi iz tega in naj se z istim orožjem znebe slovenskih klerikalcev.

V deželnem zboru bo: 9 slovenskih naprednjakov, 9 italijanskih liberalcev, 5 slovenskih in 6 italijanskih klerikalcev in 1 klerikalni virilist. Slovenci in Italijani volijo vsak po dva deželna odbornika, cel zbor pa voli 1 skupaj, ker imajo Italijani 15 poslancev, bo 3. odbornik Italijan in bodo v odboru kakor dosedaj dominirali Lahi. Čas je, da bi bil glavar enkrat Italijan, enkrat Slovenec. Ker je bil do sedaj vedno Italijan, bi moral biti sedaj Slovenec.

Napredni Slovenci bi morali zastaviti vse svoje moči v to, da se sedanjí volilni red odstrani in da se mesto tega vpelje splošna in jednaka volilna pravica za deželni zbor. Ta bi bila za nas pravičnejša in primernejša. Za splošno volilno pravico bi glasovali slovenski naprednjaki, Gregorčičevi klerikalci (če so v resnici demokratični) in Faiduttijevi kršč. socialci, proti bi bi bilo samo 9 italijanskih liberalcev. Reforma bi se dala izvesti in s tem bi bila definitivno odstranjena velika krivica in sramota, katero so Slovincem prizadeli italijanski liberalci s pomočjo ali vsled nepaznosti slovenskih klerikalcev.

Se li bo deželni zbor lotil te naloge?

Naročajte plačilne listke dr. sv. Cirila in Metoda.

Dopisi.

Iz Vuhreda. Predolgo smo že molčali! Že davno bi morali ožigosati početje nekaterih v Vuhred privandranih uradnikov-tujcev, ki bi radi predstavljali inteligenco, a ne poznajo niti čisto navadne, vsakemu našemu kmetu že od mladosti vcepljene pojme o dostojnosti in olikanosti. Miroljuben Vuhred je postal zadnji čas neko torišče raznih preprirov in nepotrebnih afer ravno vsled krivde teh nestrpnih, ki bi pač radi terorizirali vsakega, ki se ne ukloni njihovi komandi. Vsled neznosnih že razmer smo prisiljeni obračunati s temi ljudmi z javnostjo, ker na drug način ne moremo iztrebiti teh prenapetnežev. Predvsem naša dična poštna „frajla“ še ne ve, da je prepovedano posedavati neuradnim osebam po več ur v poštnem uradu in celo v neposrednji bližini poštne pošiljatev. Ne moremo prav nič za to, da je gospodična, ki vas tolikokrat obiskuje, vaša iskrena prijateljica! Izpostavljate se vendar nevarnosti, da vas lahko kdo sumniči, da izdajate uradne tajnosti. Sploh, je li dovoljeno med uradnimi urami prepuščati urad neizprašenim osebam, ga celo zapreti ter se odpeljati? So res škandalozne razmere! Pa najlepše še le pride! Na tozadevno pritožbo neke tukajšnje osebe pride res poštni komisar iz Gradca ter preišče celo zadevo. Krokodilove solze poštna „frajla“ pa ga tako ganejo, da pozabi svojo dolžnost ter skuša kompromisnim potom poravnati zadevo. Faktum je, da ni bilo vse v redu in prokleta dolžnost poštnega komisarja je bila naznaniti objektivno rezultat na pristojno mesto. Ali moramo pri nas na Slovenskem že res pri vsaki priliki klicati na pomoč državne poslance? — Zahtevamo odločno od poštnega ravnateljstva, da takoj prestavi poštno gospodično, ker bomo sicer še drugače govorili.

„Zakaj mesto že skoraj poldrugo lelo ni definitivno zasedeno?“

Glavni povzročitelj vseh tukajšnjih preprirov pa je naš nadučitelj Sitter, ki se pa skriva, kakor zajec za grmom, če mu kdo hoče stopiti nekoliko na prste. Njemu seveda vsi ti preprirovačji povzročajo velik „špas“. Se li pa to strinja s častjo in inteligenco učitelja? O temu pangermanu bi še lahko marsikaj poročali. Pripoveduje se pa, da kmalu odide v Zidani most. Je res mogoče? Mi bomo sicer jako zadovoljni, da se zopet nekoliko očisti okuženi pohorski zrak, a pomilovati moramo le prebivalce Zidanega mosta, da dobe tega renegata. Vedite! Vsak je pri njem „ein fescher Keil“, ki da rad za vince, tudi z bratovščino ne štedi pri takih prilikah. Ni čudo, da je pri našem prebivalstvu zgubil že vso spoštovanje, da se ga vse le izogiblje. Vemo sicer, da mož kaj rad dopisuje „Marburgerci“. V tem slučaju vam pa le svetujemo, da molčite, ker bi sicer tudi spregovorili o znani šentvidski aferi še par besed! Pozor torej.

Tretji nestrpnež je nek tukajšnji železniški uradnik Gindele, zadnji čas velik prijatelj nadučiteljev.

Gliha pač skup štrih! O tem hajlovcu pa spregovorimo o priliki nekoliko.

Politični pregled.

Domače dežele.

Parlament je še vedno na božičnih počitnicah. Te trajajo sedaj že tri mesece in naši poslanci dobivajo redno svoje dijete tudi za to trudapolno delo. Za to pridobitev gre v prvi vrsti zaslugi liferantom edin pravega demo-

kratizma kršč. socialcem in kršč. soc. predsedniku zbornice dr. Weisskirchnerju. Svoje trudapolne počitnice bode pretrgal naš nad vse pridni ljudski parlament šele okolo 26. t. m.; gospodje poslanci se snidejo na kratek odpočitek na Dunaju, kjer ostanejo zbrani do 11. aprila. 11. aprila najdlje se pa začne zopet njih pravo delovanje — to pot zaradi premene imenovano „velikonočne počitnice“. Proračunski odsek „delnje neumorno“ že 3 mesece in je v tej dolgi dobi rešil skoro vse one točke, o katerih se je že naprej vedelo, da bodo rešene brez važnih debat in ne da bi vzbudile resnejših konfliktov. Od vseh ministrov je imel edini dr. Fiedler toliko poguma, da je predložil odseku ves proračun trgovskega ministerstva, ki je tudi že rešen. Pri proračunu centrale ministerstva in pošte so ga hotele razne nemške stranke napasti, toda Fiedler je svoje nemške nasprotnike, ki so ga iz gole nacionalne nestrpnosti napadali, s svojimi stvarnimi pojasnili razorožil. Od političnih ministrov si pa nikdo ne upa naprej in še posebno ne dr. Klein in dr. Marchet. Da bi ta dva ministra rešil, je baron Beck začel obsežna in dolgočasna pogajanja s poslanci in poznavalci jezikovnega vprašanja v nadi, da bodo med tem, ko se bodo vršile te konference, poslanci sprejeli Kleinov proračun in tako rešili to ekscelenco. Na enak način hoče rešiti Marcheta. Pogaja se s Čehi in Nemci, vleče na levo in desno, prigojvarja Čehom ter jim obljublja vse mogoče, le nič jasnega in določnega — pri vsem tem pa nima poguma, da bi Nemcem moško izjavil, da je njih zahteva, naj se drugo češko vseučilišče ustanovi v Olomucu ali v Kromerizu, samo ne v Brnu, krivično in nespametno, zato tudi za Čeha iz vsakega obzira nesprejemljivo. Ne, tega poguma baron Beck nima, on le diplomatičira in se pogaja in mlati prazno slamo na večnih konferencah v nadi, da bodo ta čas poslanci sprejeli proračun, dovolili rekrute in odobrili trgovsko pogodbo s Srbijo, potem pride čas letnih počitnic in delegacij — in jezikovno vprašanje in vprašanje češke univerze, slovenskih in rusinskih srednjih in visokih šol ostanejo še vedno vprašanja prihodnosti. Se bodo li dali češki napredni poslanci, se bodo dali naši poslanci res na tak način voditi za nos? Bodo li mirno gledali, da se nam bode še nadalje kratilo celo to, kar nam je za kulturno življenje neobhodno potrebno? In če že to poslancev ne vznemirja, ali bode slovensko ljudstvo še nadalje potrpežljivo prenašalo te žaljive in ponižujoče krivice? Se li ne bode ogorčeno postavilo na noge in zaklicalo vladi: do sem in ne dalje, naše potrpežljivosti je konec, plačaj nam naslednji svoj dolg! Čas bi bil v resnici.

V proračunskem odseku se je razpravljalo o proračunu domobranskega ministerstva. Minister Georgi je v svojem govoru dejal, da bode še le prihodnje leto mogoče definitivno urediti dopust za čas žetve. O povrnitvi potnih stroškov za uboge domobrnce se vrše pogajanja z železnicami, o podpori rodbinam ubogih domobrncev, poklicanih na orožne vaje bo predložen zakonski načrt. Od 1909. l. naprej se zasigura, da bode domobransko ministerstvo kupovalo vso pičo, moko, posodo in druge potrebščine od avstrijskih kmetovalcev in izdelovalcev ter se bode zahteval dokaz porekla ali kraja, kjer je blago zraslo ali bilo izdelano. Uvedba dveletne službe je vprašanje skupnega zakonodajstva. Dveletna služba ne more biti kar hkratu upeljana, kajti potrebno je da se prej razmnoži podčastniški zbor, da se zboljšajo strelišča,

povišajo denarna sredstva za vaje z orožjem, za nabavo nabojev itd. Vrh tega treba pomisliti, da bode zahtevala uvedba dveletne službe zvišanje rekrutov za tretjino. Tiranje vojakov je čedalje bolj redko, odkar se vojna uprava zanima tako temeljito za to vprašanje in tako strogo kaznuje vsak prestop v tem obziru. Vojna uprava dovoljuje vojakom hoditi k gospodarskim predavanjam.

Nemalo razočaranje je vzbudila v madžarskih vladnih krogih vest, da smatra krona nadaljna pogajanja o vojaških vprašanjih s sedanjim ogrskim parlamentom in koalicijsko vlado za onemogočena. Ta nepričakovani ukrep krona je dr. Wekerla tem bolj nemilo iznenadil, ker je še nedavno vprašal na Dunaju, ali bi vendar ne bilo mogoče, da bi krona še z njegovo, to je s koalicijsko vlado rešila tudi vojaška vprašanja in se mu je takrat reklo, da je to mogoče. No, kmalu potem se je ogrska delegacija postavila tako odločno proti zboljšanju častniških plač in mezd moštva, da je tudi krona vsled tega menjala v tem vprašanju svoje mnenje in se postavila strogo na stališče pakta, ki ga ima s koalicijsko vlado. Glasom tega pakta se imajo pa rešiti vojaška vprašanja šele v bodočem parlamentu, izvoljenem na temelju novega volilnega reda. Krona zatorej zahteva, naj sedanja vlada izdela volilno reformo, izvede nove volitve in odstopi — z novim parlamentom se bode šele pogajala o vojaških vprašanjih. To je Madžare silno razburilo. Vsi listi silno ostro pišejo proti skupnim ministrom. „Budapest“ piše: „Baron Aehrenthal in Schönauich sta vrgla ogrski delegaciji rokavico. Podlegla sta očitno vplivu vojaških in drugih visokih krogov ter si prizadevata prisiliti Ogrsko zvišati častnikom plače, odklanjajoč obenem ogrsko stališče, da spada to vprašanje v kompleks vojaških vprašanj, ki so iz pakta izključena. Rokavica je vržena pred vsem stranki neodvisnosti, brez katere se vlada ne more ni minuto vzdržati. Stranka neodvisnosti je dvignila rokavico in sprejema boj proti avstrijski perfidiji. Dunajska provokacija bo temeljito zavržena in če bi tudi sto skupnih ministrov združevalo z njo svoje portfelje.“

To je samozavest! Zdi se nam pa, da se ta samozavest opira na realno podlago in da bode ta dvoboj nesrečno končal — za Avstrijo. Pri tem se še živo spominja na tragikomedijo znanega chlopskega povelja o nemškem armadnem jeziku in z njega posledicami. Dosedaj je bilo še vedno tako, da so bili na Dunaju pred bojem silno korajžni, da jih je pa pogum in bojevitost vselej minila, kakor hitro se je boj začel — in tako bo tudi sedaj.

Hrvatski sabor je odgoden, baron Rauch bo vladal kot vladni komisar. „Kam vede ta nasilna politika“, vpraša se „Hrvatska“ ter tudi sama prav prikladno odgovarja: „... odgodenje sabora, ustavljenje veljavnosti zakonov, ki so še nedavno stopili v veljavo, kakor zakon o čistosti volitev in tiskovnega zakona, kakor tudi druge Rauchijske, s katerimi se nam grozi, samo pospešujejo cilj hrvatsko-srbske koalicijske ločiti se definitivno od našega zaveznika Ogrske. — Madžari imajo pač danes še glavno moč v rokah, pa ni več daleč čas, ko bodo današnji madžarski mogotci obupno iskali pomoči Hrvatov.“

Vizitnice priporoča Zvezna tiskarna v Celju.

Slovenske novice.

Štajersko.

— Slovensko delavsko podporno društvo v Celju. Kakor smo že poročali, praznuje društvo prihodnji četrtek t. j. na Jožefovo običajni svoj delavski praznik s tem, da priredi popoldne ob 4. uri veliko ljudsko veselico v „Skalni kleti“ pod sledečim pevskim sporedom: 1. Dr. B. Ipavic: „Planinska roža“ (Solo poje g. Ed. Rudolf). 1. Dr. A. Schwab: „Oj dekle, kaj s' tak žalostno?“. 3. Gjurjo Eisenhuth: „Mazurka“. 4. P. H. Sattner: „Zjasni zvezde mu temne“. 5. „Kje dom je moj?“ Med pevskimi točkami svira češki oddelek „Narodne godbe“. — Razven tega pa je odbor skrbel še za različne druge zabave, tako da se je nadejati kar najprijetnejše in solidne zabave. Zjutraj ob 3/4 na 8. uro je društvena maša v kapucinski cerkvi. — Ker so Jožefove veselice tega društva skozi celih 10 let bile vedno zelo rađe obiskane, je tudi letos pričakovati kar najobilnejše udeležbe. — Vstopnina 40 vinarjev. Prebitek veselice je namenjen za „Delavski dom“ v Celju.

— Učiteljsko društvo za celjski okraj ima svoje redno zborovanje v navadnih prostorih v četrtek, dne 19. marca ob pol 10. uri predpoldne. Mimo navadnih točk je na dnevnem redu podavanje nadučitelja Iv. Stuklja: „O dveh ekstremih“. — Ob pol 9. uri je pevska vaja za jubilejni koncert, ob 9. uri pa odborova seja. — Gosti dobrodošli! K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

— Umrli je na Bregu pri Celju v soboto popoldne gosp. Ant. Pletersky, mesar in gostilničar po dolgi mučni bolezn. Pogreb je bil danes ob 4. uri popoldne. N. v m. p.!

— Politikujoči duhovniki in ljudska vzgoja. Spodnještajersko duhovništvo se čimdalje bolj zagrizeno udaja politiki. Za ničesar drugega mu ne preostaja časa, posebno pa ne za ljudsko vzgojo. Poboji, pretepi in umori se dogajajo vsak mesec — porotna zasedanja v Mariboru in Celju so žalostne priče tega dejstva. Kaj čuda, če se ljudstvo v tem oziru ne poboljšuje, ako mu duhovnik s prižnice oznanjuje sovraštvo proti lastnim sovaščanom in sorojakom, ako zasebnim potem zastuplja ljudstvo s slabim duhovniškim časopisjem kakor je „Slov. Gosp.“ in „Naš Dom“? Namesto, da bi navajali ljudi k ljubezni in strpnosti, sejejo naši duhovniki preprirov in strasti, sebi v — korist. Namesto, da bi kmečke fante odvrčali od pretepev, jih na krščansko socialnih tečajih sistematično uče pretepa in surovih nastopov proti sorojakom, ki niso duhovniški podrepniki. Sedaj hujskajo proti učitelstvu, proti sodnikom — lahko rečemo mirne duše, da nosi za vse nekulturne in za ves naš narod sramotne pojave na Sp. Štajerskem moralno odgovornost naše duhovništvo, ki je zgrešilo pravi pot svojega poklica.

— „Jubilejna“ obrtna razstava štaj. obrtništva v Gradcu. Se li slov. obrtništvo udeleži te razstave ali ne, bodo odločili obrtniki in poklicani činitelji v kratkem času. Vpeljala se je že tozadevna akcija.

— Nov štajersko-koroški gorski topničarski polk se ustanovi s 1. apr. Dopolnjeval se bo po Štajerskem in Koroškem. Štel bo 22 častnikov, 355 vojakov, 139 konj in 16 topov. Dve bateriji se nastanite v Beljaku, dve na Koroški Beli.

— Pogreša se 38letni vpokojeni orožniški postajevođa Šeško, doma iz Planine; zadnji čas je stanoval v Št. Ilju. Bil je nekoliko zmeden.

— **Razglednice „Družbe sv. Cirila in Metoda“** so na razpolago in čakajo naročil, da dostavijo veliko nočne in spomladanske pozdrave, pa tudi druga obvestila vsepovsod tje, kamor bi se jih naslovilo. Te vrste blaga se sicer nahaja obilo za razne okuse, zavedni Slovenec pa imej vedno najraje oglednice naše šolske družbe, dobro pomneč, da zasvedočiš naslovljencu s tem svoje narodno mišljenje, širiš slovensko zavest, podpiraš pa narodno prosveto in obrambo. Razglednice razpošilja pisarna „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani „Narodni dom“.

Trgovcem je določen primeren popust, a več, kakor za popust, jim bodi zavest, da delujejo z razpečavanjem družbinih razglednic narodu v prosep.

— **Iz Št. Jurja ob juž. železnici.** Javno vprašanje g. Ivanu Artmanu, trgovcu v Št. Juriju ob juž. žel.: Je-li res, da hodi kaplan Zgank v Vašo sicer priljubljeno in pošteno trgovino kmetov hujskat proti tržanom in kmetijski podružnici, osobito proti njenemu novemu mlekerskem podjetju? In če je res, kako dolgo boste še trpeeli tako zahrbtno, nepošteno delo v svoji trgovini?

Če nam ga ne date Vi, preskrbeli si bodemo odgovor sami; posledice pa blagovolite potem sami sebi pripisati!

Na vse grlo Vam pa tukaj povemo, da je naši prizanesljivosti in potrpežljivosti s tem konec.

Več tržanov in udov kmet. podružnice.

— **Avstrijski sejmariji** niso podvrženi na Ogrskem nikakim davkom. Po pogodbi namreč ni treba za obisk navadnih letnih in tedenskih sejmov, ako se ne uporablja odkazanega trajnega obratnega prostora, plačevati na Ogrskem nikakih davkov, ker se iste plačuje že na Avstrijskem. Če bi se jih prijelo, naj izjavijo to na zapisnik. Svoj čas smo poročali, da se je prijelo nekega radgonskega sejmarija, a se je v navedenem smislu pritožil.

— **Prizivna komisija za osebni dohodninski davek** je sestavljena razven 4 Slovencev iz samih Nemcev. In sicer je izvolil 2 Slovence deželni zbor (gg. Robiča in Kočevarja) 2 pa je med 36 imenovanimi člani imenovalo milostljivo tudi finančno ministerstvo. Tako preziranje ni za nas v event. slučajih samo škodljivo, temveč splošno žaljivo.

— **Škof dr. Napotnik v deželnem zboru.** Piše se nam iz Maribora: Čital sem v „Domovini“, da se je nek zvezar na shodu v Bučečevcih izrazil, da je ona resolucija „Nar. str.“, ki govori o volilni reformi za štaj. deželni zbor protiverska, ker zahteva odpravo virilistov. Ako bi se taki zahtevi ugodilo, bi zgubil mariborski škof dr. Napotnik svoj virilen glas v deželnem zboru. Naj bi ga, čemu mu pa je? Da bi čutil naš škof kaj ljubezni do svojega naroda, tlačenega in povsod zapostavljenega, bi šel v deželni zbor in se tamkaj boril z drugimi našimi poslanci vred za prava slov. naroda. Seveda tega ne bo storil; saj še prevladuje v njegovi škofiji nemščina kot cerkveni uradni jezik.

— Cesar je bolan na lahkem katarju, katerega je dobil vsled prehlajenja.

— **Slov. osrednje čebelarstvo društvo** ima svoj občni zbor na Jožefovo ob 10. uri dopoldne v ljubljanskem „Mestnem domu“.

— **Za mariborski okraj** se je ustanovilo društvo za varstvo otrok in oskrbo mladine.

— **Mariborsko porotno sodišče.** Obsojena sta 24 letni fant Krivec iz Siteža in 28 letni Janez Letonja iz Vinarja k šest- oz. petinpolletni ječi, ker sta z noži posestnika Zakelšeka brez pravega povoda tako ranila, da je na ranah umrl. — Obsojen je trgovski pomočnik Veralšnij iz Koroškega radi poneverjenja raznega blaga pri tvrdki Martinc v Mariboru k 18 mesečni ječi.

— **Mariborsko porotno sodišče** je obsodilo pisarja Finšgerja in Marinča od ptujskega okr. sodišča k tridenski ječi zaradi poneverjenja kolekov. Tretji obtoženec, Wesjak, je bil oproščen. (K tej razsodbi in k razmeram na ptujsk. okr. sodišču se še povrnemo). — Hlapec Plavčak je obsojen h dveinpolletni ječi radi umora nekega Krepeka. O uboju smo poročali.

— **Krščansko-socijalni mladeniči** bodo imeli od aprila naprej lasten „mladeniški list“, ki bo zlasti branil „vero“, No, koliko je vredna „vera“ večine naših političnih duhovniških agitatorjev. že tako prilično ljudje vedo in bomo že še pridno skrbeli za to, da bodo še bolj vedeli. Vendar pa bo treba tudi z naše strani misliti na mladeniško organizacijo in sicer v najkrajšem času, drugače nam klerikalci podivjajo vso mladino.

— **Deset tožb** je bilo vloženih proti duhovniškemu listu „Slovenec“ radi žaljenja časti in raznih podtikanj. List sedaj „lojalno obžaluje“ vsa ta katoliška in o globoki veri pričajoča sredstva duhovniške politike in plača zastopniške stroške, s čemur se tožitelji zadovoljujejo.

— **Wastiana** so izvolili radi izvanrednih „zaslug“ častnim občanom v Slovenjbitrici.

— **Pri graškem višjem deželnem sodišču** ne poznajo slovenščine! Nekateri slovenski ljubljanski odvetniki so zahtevali, da se naj v slov. pravnih zadevah pri imenovanem sodišču obravnava slovenski in se naj izda slov. sodba. Sodišče je to zahtevo seve zavrnilo in najvišje sodišče je to zavrnitev potrdilo. — Navedeni slučaj kaže zopet prav jasno, kako opravičeno je stališče, katerega smo za take zadeve zavzeli v uvodniku št. 29 našega lista, na katerega s tem ponovno opozarjamo.

— **Šolski sklep** bo letos po odredbi naučnega ministerstva na vseh srednjih šolah brez izjeme v soboto dne 4. julija.

— **Več glasovnic nego volilcev.** V Središču se je primeril letos na občnem zboru Marijine družbe smešen slučaj. Zborovalo je namreč 30 članic, a pri volitvi so oddale 45 glasovnic. — Ne vemo, ali so se goriški klerikalci ravnali po tem vzgledu ali ne: dejstvo je, da sta znana že dva slučaja, da se je v Berbučevem volilnem okraju oddala po jedna in še več glasovnic nego je volilcev. Tudi je volil nek veleposestnik, ki nima pravice voliti v kmečki skupini. S tem bi torej že bila „večina“ 3 glasov proč! Iz neke hribovske občine poročajo, da je tamošnji župan duhovniški pristaš, ožjo volitev utajil. S tega sledi, da izvolitev g. profesorja Berbuča ne bo potrjena.

Primorsko.

— **Klerikalci v Trstu in Istri.** Klerikalci so pričeli s sistematičnim gospodarskim in „izobraževalnim“ delom

v tržaški okolici in Istri. Te dni se je vršil pri Sv. Ivanu bl. Trsta „socijalni tečaj“ na katerem se je teoretično in praktično poučevalo knjigovodstvo in zadružništvo, a so se poleg tega tudi pripravljali ljudje za znana „izobraževalna“ društva. Ker ni dosedaj in menda tudi v bodoče ne bo protidela in odpora, bodo klerikalci sčasoma dosegli svoj namen. Da se jim ljubi dela, to so dokazali govori pri ponedeljkovi večerni slavnosti v svetoivanškem Nar. domu. Čudno se nam zdi, da ni bilo med udeleženci g. dr. Ribača in tržaških tamburašev! Saj je bila to tudi narodna slavnost!

— **„Slov. Čitalnica“ v Gorici** priredi o pustnem času vsako soboto ob 6. uri pop. v društvenih prostorih predavanje. Predavali bodo gg. dr. Dereani, dr. Tuma, Ipavec, dr. Ozvald in Mastnak. Vstopnina znaša za vsa predavanja 1 K in ves dohodek je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda Posnemanja vredno, posebe za Celje in Maribor!

Svetovne vesti.

— **Jubilejnega spreveda,** katerega vpripori letos ob šestdesetletnici cesarjevega vladanja, se udeleži tudi cesar sam.

— **Budimpeštanski paromlini** so začasno ustavili delo. Vzrok temu je abnormalni položaj v trgovini z moko.

— **Požigi** v Berlinu se še vedno množijo. V sredo je gorelo v podstrežjih več hiš. Dekorater, katerega je policija ujela kot požigalca, je nedolžen.

— **V Rimu** je zadnji čas zbolelo mnogo tujcev na črnih osepnicah. Mnogo jih je že na tej bolezni umrlo. Listi se trudijo to dejstvo zamolčati, ker bi škodovalo tujskemu prometu.

— **Velik požar** je divjal v mestu Nogaraj blizu glavnega mesta Tokijo na Japonskem. Pogorelo je 400 hiš. Škoda se ceni na 12 milijonov frankov.

— **Nos je odgriznil** na pasji razstavi v Novem Jorku nek ruski pes bivši berlinski gledališni igralki Katarini Parsenovi. Parsen je zelo lepa ženska.

— **V Zagrebu** so priredili v četrtek meščani in dostojanstveniki velike ovacije bivši banici Pejačeviću, ki se je peljala skozi Zagreb.

— **Pogorel** je v ponedeljek ponoči rotovž v Heidelbergu na Nemškem. Pogorelo je tudi mnogo aktov. Škoda je velika. Nekdo je najbrž zažgal.

— **Krvave dirke za avtomobili.** V Kahiru v Egiptu je bilo pri avtomobilskih dirkah dne 10. t. m. 7 oseb povoženih; med temi so 3 stražniki, katerih eden je ostal mrtev na mestu.

— **Dalmatinska razstava v Monakovem.** Tekoči mesec priredijo v Monakovem dalmatinsko razstavo, na kateri bodo zlasti razstavljeni izdelki dalmatinske domače obrti in industrije.

— **Dedščina beračice.** V Michli na Češkem je umrla te dni beračica Genovefa Zvonková. Pod nje posteljo so našli človeško lobanjo, ovito s kito las. Lebko so pokopali na pokopališču, v ljudstvu so pa navstale o tem cele pripovedke in bajke. Ljudje so govorili o nečvenih zločinih, ki so baje v zvezi s to lobanjo. Policija je stvar preiskovala in napravila je konec vsej tej romantiki. Pokojnica se je pečala z metanjem kart, prorokovanjem in copranjem in da bi imela v svojih klientih več zaupanja, se je posluževala tudi omenjene lobanje.

— **Stoletnica zmage pri Aspernu.** Kakor čujemo, se bo vršila od meseca aprila do junija 1909. leta na Dunaju v spomin na stoletnico zmage pri Aspernu 1809 velika vojaška razstava z naslovom „Nadvojvoda Karol in njegova doba“. Pokroviteljstvo je prevzel nadvojvoda Friderik, vnuk nadvojvode Karla. Namerava se podati kolikor moči popolna slika razvitka naše armade od leta 1770. do 1847. Zastopana pa ne bo samo armada v svoji celoti po svojih uniformah, slikah, orožju itd., ampak zastopane bodo posebno tiste osebe, ki so se udeležile kakor si bodi boj izza onih časov, vojskovodje izza one dobe, pa tudi častniki in drugi vojaki vseh stopenj in vrst. Posebna pozornost se bo obročala na podobe iz vojaškega življenja na stvareh, ki se vsak dan in povsod rabijo, na primer na skodelicah, krožnikih, tobačnicah, pahljačah itd. Pripravljalni odbor razpošilja pozive na vse strani in vabi ljudi vseh vrst, da naj porabijo to priložnost in razstavijo predmete in rodbinske spomine, ki jih imajo. Najmanjši spomin, da se le vjema v razstavo, se hvaležno sprejme. Vsa vprašanja naj se pošiljajo na naslov: C. in kr. vojni muzej, Dunaj X/2, arzenal, kjer se dajejo vsakoršna druga pojasnila.

— **Orožnik je podedel dva milijona.** Orožniku Puichonu, nastavljenem v neki vasi blizu Etampa na Francoskem, so te dni sporočili, da mu je umrla tašča in mu zapustila — dva milijona kron premoženja. Menda ne bo nosil več puške.

— **Kamen je vrgel nek verski anatik skozi okno** v delavnico sivega učenjaka Ernesta Haeckla v Jeni. Haeckel je dobival že dalje časa grozilna pisma od „družbe vernikov“, pa se ni zmenil za nje in jih je metal v koš. Ta „družba vernikov“ pa je v korist in čast svete vere svojo grožnjo uresničila in da se ni Haeckel slučajno nahajal v sosedni sobi, bi se lahko primerila velika nesreča.

— **Veliko demonstracijo** so priredili hrvaški socijalni demokratje v sredo v Zagrebu, ko je prišel z volilnega bojišča in da se ni Haeckel slučajno nahajal v sosedni sobi, bi se lahko primerila velika nesreča.

Jožefa Jellenc

naj svojemu očetu Jožefu Repetzu v Seegrabnu pri Ljubnem (Seegraben bei Leoben) naznani 2-1 natančni naslov in stanovanje. 187

Vabilo

na

občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Polzeli

registrovane zadruge z neomejeno zavezo

ki se bode vršil

v nedeljo, 22. marca t. l., ob 3. uri pop. v posojilniških prostorih.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1907.
3. Čitanje revizijskega zapisnika Zadružne Zveze.
4. Volitev nadzorništva.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

186 1

Novi lovski zakon

je ravnokar izšel, cena kartoniranemu izvodu K 1.20, po pošti K 1.30.

189 2-1

Zlati pot (64 strani, 1907. — Vzorna ljudska šola. Cerkev in nje preosnova. Država in dežela. V korist zlasti nižjih slojev. Pogled po domovini) in „Slovenski pravilnik“ (1 velikostna stran), od vsakega 1 izvod, s poštnino K 1.20; 5 izvodov, priporočen pošljatev 5 K. E. Brinšek, Bobovo. p. Šmarje pri Jelšah. Na naročbe brez denarja se ne ozira.

Kupujte narodni kolek!

Kuharica

poštena, vneta za snago, ki opravlja tudi druga domača opravila, sprejme se pri nadučitelju v Pristovi, blizu Podčetrtka s 1. aprilom t. l. Skrbeti ima za 2 osebi. Plača 16 do 20 kron. 185 2-1

Gostilna

ležeča ob živahni okrajni cesti, v bližini kolodvora Št. Jur ob južni železnici z velikim biskom se da s 1. majem 1908 **v najem.** Vprašanja se naj pošljejo lastniku G. Fr. Kartinu v Št. Jurju ob J. Ž. 176 3-2

2 učenca

sprejme takoj **Maks Hierländer,** svečar in medicar v Brežicah. 181 5-2

PRODAM v Poljčanah

pri cerkvi **hišo** s 3 sobami — tudi za dve stranki — kuhinjo, jedilno shrambo, kletjo, vrtom, majhno njivo in travnikom. Okolu hiše in v vrtu je zasajeno trsovje za brajde, po travniku sadno drevje. — Lega je mirna, zelena, brez prahu. Na eni strani žvrgolijo ptičke, na drugi je razgled po polju, Dravinji, postaji, Pohorju. Cena 5.200 K. 177 3-2

J. ŽOLNIR, vpokojeni nadučitelj.

SUKNA

in modno blago za obleke priporoča firma

K. Rocian

tovarnica za sukno

v **Humpolcu**

na Češkem.

Tvorniške cene. { Vzorci franko.

MARIBOR! MARIBOR!

M. BERDAJS

najstarejša trgovina s semeni priporoča svojo veliko zalogo raznih vrst deteljnega, travnega, vrtnarskega in gozdnega semena po nizki ceni. 180 12-2

Glavna zaloga za Barthelnovo klajno apno.

Glavna zaloga poljskega gipsa, najboljšje sredstvo za polje in travnike.

Častno priznanje Mariborske poljedelske razstave 1885.

MARIBOR! MARIBOR!

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda.

Savinski liker

preiskan in preizkušen na ces. kr. poljedeljskem preizkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke **VINCENC KVEDER** žalec v Savinski dolini, Stajersko.

13 130-27

Milan Hočevar — Celje

Glavni trg št. 10

Priporoča za nakup bližajočih se velikonočnih praznikov:

popolnoma sveže in prve kakovosti rosine, civebe, grozdjiče, mandelne, pignole, lešnike, fige, rožiče, bosanske češplje, arancne, citronado, čokolade, strd, maslo, pristno svinjsko mast, pšenično moko vseh števil, izvrsten čaj, rum, konjak, slivovko, vinsko žganje, brinjovec in vse druge vrste žganja.

Vse vrste vrtnega in poljskega semena, rafije, galice žvepla, bartelnovo klajno apno, kakor tudi vse vrste cerkvenih sveč, kadilo in ojjčno olje. Rogaško in Radajsko kisle vode in tudi vse druge mineralne vode.

Nova vinska postava

v obliki plakata dobiva se v

Zvezni trgovini v Celju

Cena 60 vinarjev, po pošti 70 vinarjev. Znesek se pošlje po nakaznici ali v znamkah.

Vozičke

za otroke, korbe in kovčge za potovanje, taške za v roko, galice, dežnike in galošne, priporoča

P. Kostič v Celju.

Velika manufakturna trgovina Karol Vanič, Celje, Nar. dom.

Moderno volнено in sukneno blago v vseh barvah in kakovostih.

Perilno blago v velikanski izberi. Izključno nizke cene.

54 10